

Шелудько І.О.

*Викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №1
НТУУ «Київський політехнічний інститут»*

ТЕХНІЧНА ІНСТРУКЦІЯ ЯК РІЗНОВИД НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Оточення сучасної людини оснащено різними технічними пристроями, апаратами, приладами, при роботі з якими необхідно виконувати різні дії та операції. Кожен технічний пристрій супроводжується спеціальним текстом-інструкцією з експлуатації по застосуванню.

Тексти підручників та навчальних посібників з природно-технічних дисциплін також можуть містити різного роду інструкції. У зв'язку з цим ми вважаємо можливим говорити про текст-інструкцію (або текст-алгоритм) як особливий тип тексту.

Звернувшись до тлумачного словника, отримуємо повне визначення поняття «інструкція»: інструкція – правовий акт, який створюється органами державного управління для встановлення правил, що регулюють організаційні, науково-технічні, технологічні, фінансові та інші спеціальні сторони діяльності та відносин установ, закладів, підприємств, службових осіб. Реквізити: Назва виду документа (інструкція); гриф затвердження; заголовок (сюди іноді входить назва документа); дата; індекс; місце видання; текст; підпис; види погодження. Текст викладається у вказівно-наказовому стилі з формулюваннями типу «винний», «слід», «необхідно», «не дозволено». Текст документа має бути стислий, точний, зрозумілий, оскільки він призначений для постійного користування. Зміст викладається від 2-ї, 3-ї особи, рідше – у безособовій формі.

Г.М. Петрова визначає інструкцію як «список об'єднаних однією комунікаційною установкою цілеспрямованих дій, які необхідно здійснити адресатові для реалізації поставленого завдання». Також відзначається, що текст-інструкція «має в своїй основі значення зобов'язання відповідних дій ситуації та виражені імперативними конструкціями». Проте текст-інструкція згадується лише як тип мовного викладу в науковому стилі мови, але не дає чіткого визначення даного типу тексту і не розглядає його лексико-синтаксичні особливості.

Ми визначаємо інструкцію як самостійний тип тексту з особливим способом викладу змісту, за допомогою якого дається точне (покрокове) розпорядження з виконання технічних або інших дій, що приводять до конкретного результату. Тексти даного типу моноструктурні в представленні послідовності дій.

Технічний переклад інструкцій – окремий випадок науково-технічного перекладу – останніми роками має підвищений попит на ринку перекладацьких послуг, що пояснюється

постійним збільшенням об'ємів техніки, що імпортується в країну, і устаткування. Як відомо, згідно вимог вітчизняного законодавства, будь-який товар, пропонований вітчизняному споживачу, повинен у обов'язковому порядку забезпечуватися інструкцією по застосуванню або керівництвом по експлуатації українською мовою.

Зазвичай інструкція є опис виробу і правил користування ним. Там може указуватися склад виробу, послідовність його збірки, рекомендації по експлуатації і обслуговуванню, правила техніки безпеки в процесі користування товаром. Часто описи забезпечуються малюнками, схемами і кресленнями. Технічний переклад інструкцій припускає переклад абсолютно всіх розділів документа, у тому числі і друкарських ілюстрацій. Технічний переклад інструкцій, анотацій і описів до устаткування і техніки повинні здійснювати фахівці, досконально знайомі з правилами оформлення подібних документів. Виконуючи письмовий переклад співробітники бюро перекладів користуються тільки найсучаснішими, актуальними і передовими технічними словниками і довідниками.

Література

1. Г.М. Петрова. Обучение языку специальности иностранных студентов, магистрантов и аспирантов в МГТУ им. Н. Э. Баумана. Методические рекомендации для преподавателей и студентов. – М., 2009.
2. Гладких И.А. Текст-инструкция в системе профессиональной подготовки иностранных студентов технических вузов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / С.-Петербургский политехнический университет. – 256 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця, Нова книга, 2004.
4. Моргун В.В. Теория и практика научно-технического перевода. Учеб. пособие / Киевский международный ун-т гражданской авиации. – К., 1997.
5. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для институтов и факультетов иностранных языков. – М.: Высш. школа, 1990.